

Årsregnskabsloven 2016

Klassifikation som gæld eller egenkapital?

Hvad skal du vide?

Ved klassifikation af gælds- og egenkapitalinstrumenter efter ÅRL 2016 antages det i højere grad end tidligere, at der lægges vægt på indhold frem for formalia.

Generelt kan et instrument i henhold til IAS 32 alene klassificeres som egenkapital, hvis udstederen af instrumentet har en ubetinget ret til at undgå betaling i kontanter eller i et andet finansielt instrument, eller hvis afregningen skal ske i egne egenkapitalinstrumenter ved udveksling af et fast beløb i kontanter for et fast antal egne egenkapitalinstrumenter. I alle andre tilfælde vil der være tale om et gældsinstrument.

Resume

Indtil nu har årsregnskabsloven i høj grad taget udgangspunkt i en selskabsretlig og juridisk tilgang til, hvad der skulle klassificeres som henholdsvis egenkapital eller gæld i en virksomheds balance. I modsætning til dette tager IAS 32 udgangspunkt i indhold frem for formalia.

Trods årsregnskabslovens generelle tilpasning til IFRS anno 2015 på en lang række områder indeholder loven ingen specifik stillingtagen til, hvorvidt kravene i IAS 32 om klassifikation af gælds- og egenkapitalinstrumenter fremover skal anvendes under loven.

Det fremgår dog af lovbemærkningerne, at det for virksomheder med avancerede finansielle instrumenter fremover vil være naturligt at anvende kravene i IAS 32 til at klassificere finansielle instrumenter som henholdsvis egenkapital eller gæld.

Klassifikationen kan også være af væsentlig betydning for mere simple instrumenter i visse virksomhedstyper som fx andelsselskaber, interessentskaber og kommanditselskaber. Derudover kan kravene til korrekt klassifikation også være af betydning for en række finansielle instrumenter som konvertible obligationer, warrants, put-optioner, præferenceaktier m.v.

I afsnittene nedenfor er de specifikke udfordringer for de i Danmark mest typiske instrumenter nærmere beskrevet.

Et gældsinstrument er ...

IAS 32 klassifikation af gælds- og egenkapitalinstrumenter

Definitionen på en finansiel gældsforpligtelse er:

- ▶ En kontraktlig forpligtelse til enten:
  - ▶ At afregne kontanter eller andre finansielle aktiver.
  - ▶ At udveksle finansielle aktiver eller finansielle forpligtelser med en anden virksomhed under potentielt ugunstige forhold (for udstederen af instrumentet).

Eller

- ▶ En kontrakt, som vil eller kan blive afregnet i udstederens egne egenkapitalinstrumenter, og som samtidig enten er:
  - ▶ Et primært finansielt instrument, som udgør en forpligtelse til at levere et variabelt antal egne egenkapitalinstrumenter.
  - ▶ Et afledt finansielt instrument, som vil eller kan blive afregnet af andre modparter end udstederen ved at udveksle et fast beløb i kontanter eller et andet finansielt aktiv mod et fast antal af egne egenkapitalinstrumenter.

Et egenkapitalinstrument er ...

Modsætningsvis er definitionen på et egenkapitalinstrument som udgangspunkt enhver kontrakt, som repræsenterer en andel af den forskelsværdi, der fremkommer, når virksomhedens aktiver fratrækkes forpligtelser (nettoaktiver).

Et finansielt instrument udgør dog kun et egenkapitalinstrument, hvis begge af følgende betingelser er opfyldt:

- ▶ Egenkapitalinstrumentet må, jf. definitionen på en finansiel gældsforpligtelse, ikke indeholde en kontraktlig forpligtelse til enten:
  - ▶ At afregne kontanter eller et andet finansielt aktiv til en anden virksomhed, eller
  - ▶ At udveksle finansielle aktiver eller finansielle forpligtelser med en anden virksomhed under forhold, der er potentielt ugunstige for udstederen.

Og

- ▶ Hvis instrumentet vil eller kan blive afregnet i udstederens egne egenkapitalinstrumenter, og som enten er:
  - ▶ Et primært finansielt instrument, som ikke indeholder en kontraktlig forpligtelse for udstederen til at levere et fast antal egne egenkapitalinstrumenter, eller
  - ▶ Et afledt finansielt instrument, som vil blive afregnet kun af udstederen ved at udveksle et fast beløb i kontanter eller andre finansielle aktiver mod et fast antal af egne egenkapitalinstrumenter.

Ovenstående definitioner fokuserer primært på kontraktlige rettigheder og forpligtelser fremfor på sandsynligheden for, at rettighederne og forpligtelserne fører til afgang af virksomhedens kontanter eller andre finansielle aktiver.

En god grundregel ved klassifikationen er ...

Generelt kan et instrument typisk kun klassificeres som egenkapital, hvis udstederen af instrumentet har en ubetinget ret til at udgå afregning i kontanter eller i et andet finansielt instrument, eller hvis afregning skal ske i egne egenkapitalinstrumenter, skal der være tale om en udveksling af et fast beløb i kontanter for et fast antal egne egenkapitalinstrumenter. I andre tilfælde vil klassifikationen være et gældsinstrument.

Klassifikationen som gæld eller egenkapitalinstrumenter er afhængig af, hvilke instrumenter, der er tale om. Nogle instrumenter kan indeholde visse komponenter, der udgør et gældsinstrument, og andre dele, der udgør et egenkapitalinstrument. I sådanne tilfælde kan der være behov for regnskabsmæssigt at opdele instrumentet.

Gælds- eller egenkapitalinstrumenter?

I afsnittene nedenfor er nogle af udfordringerne for de i Danmark mest typiske instrumenter beskrevet.

Særlige virksomhedstyper og klassifikation af deres tilknyttede instrumenter

I praksis ses virksomhedstyper, der historisk har klassificeret instrumenter som egenkapital, som ikke umiddelbart opfylder kravene til egenkapital i henhold til IAS 32. Det kan fx være visse andelsvirksomheders medlemskapital. Klassifikationen af, hvorvidt der er tale om egenkapital- eller gældsinstrumenter, afhænger af det regelsæt, der er vedtaget med virksomhedens medlemmer, og de rettigheder, som medlemmerne har i relation til adgang til egenkapital.

Denne udfordring er primært relevant for virksomhedstyper, der er knap så lovregerede som fx kapital-selskaber, og hvor der typisk er stor aftalefrihed.

Der vil i henhold til IAS 32 alene være tale om egenkapitalinstrumenter, hvis virksomhedens ledelse har en ubetinget ret til at undgå udbetaling af deltagerens indestående, eller hvis udbetaling ubetinget kan forhindres af lov, vedtægter eller andet. Hvis et optjent overskud frit kan kræves udbetalt af virksomhedsdeltageren, vil der modsætningsvis være tale om et gældsinstrument i henhold til IAS 32.

Klassifikation som gælds- eller egenkapitalinstrument bør derfor baseres på en analyse af den enkelte virksomheds vedtægter, rettigheder og beføjelser hos ledelse og virksomhedsdeltagere m.v.

Tilsvarende udfordringer kan i praksis også være relevante i en række kommandit-selskaber og interessentskaber. Forholdet kan også få betydning for klassifikationen af aktiver i ejervirksomhedens årsregnskab, dvs. om aktivet skal klassificeres som kapitalandel eller som et tilgodehavende.

I fonde og foreninger vil klassifikationen som egenkapital ofte tage udgangspunkt i, at ledelsen har en ubetinget ret til at undgå udveksling af indskudt kapital.

I en fond vil der som hovedregel ofte være et uddelingsformål, der skal tilgodese visse almennyttige formål. På trods af, at fondsledelsen overordnet har fremtidige intentioner om at uddele fondens formue til specifikke formål, vil fondens ledelse fortsat have en ubetinget ret til at undgå uddeling, og mulige legatarer har modsætningsvis ingen ret til at kræve uddeling.

I en forening har medlemmer typisk ingen rettigheder til løbende at kræve indskud eller kontingent tilbagebetalt. En del foreninger kan dog vedtægtsmæssigt give medlemmer rettigheder til en del af foreningens formue ved likvidation. IAS 32 tillader, at instrumenter, uanset en indbygget ret til andel af formue ved likvidation, kan klassificeres som egenkapitalinstrumenter.

Erhvervsstyrelsen har i relation til klassifikation af gæld og egenkapital i ovenstående virksomhedstyper udtalt, at disse kan anvende den hidtidige klassifikation af gæld og egenkapital, uanset anvendelsen af IAS 32 som fortolkning til årsregnskabsloven.

Ovenstående problemstillinger er typisk ikke så udfordrende i kapital-selskaber, hvor der findes et meget detaljeret regelsæt i selskabsloven for aktier og anparter. Kapital-selskaber møder dog tilsvarende udfordringer, fx i relation til klassifikation af instrumenter på områder, hvor selskabsloven giver mulighed for større grad af aftalefrihed. Det gælder fx typisk for instrumenter som warrants, aktieoptioner eller konvertible lån.

Vurdering af vedtægter samt om ledelsens og deltagerens rettigheder er essentiel.

Konvertible lån skal opdeles i henholdsvis lån og konverteringsret.

Konvertible lån

ÅRL 2016 indeholder i lighed med den hidtidige årsregnskabslov ingen specifikke krav til indregning og måling af konvertible lån, ud over at finansielle gældsforpligtelser skal måles til amortiseret kostpris.

Et konvertibelt lån indeholder ud over lånet typisk enten en ret til at tegne nye egenkapitalinstrumenter i en virksomhed (en warrant) eller en ret til at købe allerede udstedte egenkapitalinstrumenter i en virksomhed (en option). Et sådant instrument kaldes et sammensat finansielt instrument. IAS 32 kræver, at sammensatte instrumenter analyseres, og at de enkelte komponenter af instrumentet klassificeres enten som gæld eller egenkapital i overensstemmelse med definitionerne i IAS 32.

Lånet udgør et finansielt gældsinstrument, mens retten til at tegne nye eller købe allerede udstedte egenkapitalinstrumenter typisk udgør et egenkapitalinstrument, afhængigt af vilkårene.

Efter de hidtidige krav i årsregnskabsloven har der ikke været udbredt praksis for regnskabsmæssigt at opdele et konvertibelt lån i flere komponenter. Men lovens tilpasning til IAS 32 som fortolkning må medføre, at der fremover skal opgøres en dagsværdi af konverteringsretten i forbindelse med lånoptagelsen.

Dagsværdien af en konverteringsret skal indregnes direkte på egenkapitalen og skal ikke efterfølgende værdireguleres. Den resterende del af lånet indregnes som en finansiell gældsforpligtelse, der måles til amortiseret kostpris.

Der skal i henhold til ÅRL § 93, stk. 1, gives yderligere oplysninger om lånevilkår og konverteringsvilkår.

Som vi ser det

Ovenstående fremgangsmåde indsnævrer de hidtidige metoder for indregning og måling under ÅRL.

Ændringer i forhold til de hidtidige metoder for indregning og måling af konvertible lån vil være en ændring af regnskabspraksis, der skal foretages med tilbagevirkende kraft og med tilpasning af sammenligningstal for tidligere år, jf. lovens hovedregel.

Hverken loven eller den tilhørende overgangsbekendtgørelse indeholder muligheder for mere lempelig overgang.

Tegningsrettigheder

ÅRL 2016 indeholder i lighed med den hidtidige lov ingen specifikke regler for indregning og måling af tegningsrettigheder.

Loven må dog også for tegningsrettigheder antages at være tilpasset kravene for klassifikation i IAS 32, jf. den generelle tilpasning til IFRS.

Tegningsrettigheder skal afhængigt af vilkårene i aftalen enten behandles som egenkapitalinstrumenter eller som et afledt finansielt instrument

Tegningsrettigheder skal som udgangspunkt regnskabsmæssigt behandles som et afledt finansielt instrument, medmindre de særlige kriterier for klassifikation som egenkapital er opfyldt, dvs. udgør et afledt finansielt instrument, som vil blive afregnet af udstederen ved at udveksle et fast beløb i kontanter eller i andre finansielle aktiver mod et fast antal af egne egenkapitalinstrumenter.

Konsekvensen er, at tegningsrettigheder enten skal måles til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen (gældsinstrumenter), eller at dagsværdien på

tidspunktet for aftaleindgåelse indregnes direkte på egenkapitalen (egenkapitalinstrumenter). Tegningsrettigheder, der indregnes på egenkapitalen, skal i modsætning til tegningsrettigheder, der klassificeres som afledte finansielle instrumenter, ikke efterfølgende værdireguleres til dagsværdi.

Indtil tegningsrettigheden udnyttes, skal virksomheden, jf. ÅRL § 93, stk. 2, give oplysninger om den mulige fremtidige tegning af egenkapitalinstrumenter, så regnskabsbrugerne forstår indvirkningen af de udstedte tegningsrettigheder. Disse oplysninger kan eksempelvis omfatte udnyttelseskurs, samlet virksomhedskapital, som kan tegnes m.v.

Forudbetalinger for fremtidige kapitalforhøjelser

Kommende kapitalejere kan ved indgåelse af aftaler om warrants eller aktieoptioner blive afkrævet at skulle indbetale kontanter til virksomheden forud for udstedelse af de egentlige egenkapitalinstrumenter, typisk aktier eller anparter.

Afgørende for klassifikationen af sådanne betalinger til virksomheden afhænger af indbetalerens mulighed for at kunne kræve tilbagebetaling i kontanter eller i andre finansielle aktiver, fx hvis en udstedelse af egenkapitalinstrumenter er betinget af en række fremtidige begivenheder. I sådanne tilfælde vil instrumentet være en gældsforpligtelse. Alternativt, hvis indbetaler ikke har nogen mulighed for at kræve tilbagebetaling, indregnes transaktionen direkte i egenkapitalen.

Put-optioner

Loven omtaler ikke specifikt den regnskabsmæssige behandling af skrevne put-optioner på enten egne egenkapitalinstrumenter eller på kapitalandele i en dattervirksomhed, hvor der er minoritetsinteresser.

Finansielle instrumenter, der giver indehaveren retten til at "putte" instrumentet tilbage til udstederen mod betaling i kontanter eller i andre finansielle aktiver, udgør en finansiell forpligtelse. I visse tilfælde kan put-optioner dog opfylde kriterierne for at være egenkapitalinstrumenter, hvis instrumentet opfylder kravet om levering af et fast antal egenkapitalinstrumenter for et fast kontant beløb.

En skreven put-option, udstedt til minoritetsinteresserne i en dattervirksomhed, giver minoritetsaktionæren mulighed for at afstå kapitalandele til majoriteten og vil derfor udgøre et finansielt gældsinstrument for koncernen.

Den regnskabsmæssige behandling af put-optioner på minoritetsinteressers kapitalandele i en dattervirksomhed gælder som udgangspunkt alene i koncernregnskabet. I selskabsregnskabet indregnes køb af yderligere kapitalandele først i balancen, når fordele og risici overgår til selskabet.

Som vi ser det

Det er EY's opfattelse, at der fremover efter loven vil være krav om at indregne minoriteters put-optioner på kapitalandele i dattervirksomheder som en gældsforpligtelse i koncernregnskabet.

Hidtil har put-optioner også kunnet indregnes som et afledt finansielt instrument efter § 37. Denne valgmulighed kan fremadrettet ikke længere anvendes under ÅRL 2016.

Vi har nedenfor redegjort nærmere for to metoder for indregning af put-optioner i koncernregnskabet. Valg af metode afhænger af minoritetens adgang til økonomiske fordele til kapitalandelene.

1. Present access method

Anvendelse af denne metode forudsætter, at minoritetsinteressen fortsat har stemmeret og ret til udbytte.

Nutidsværdien af put-optionens forventede udnyttelsespris indregnes som en finansiel gældsforpligtelse med modpost i koncernegenkapitalens frie reserver.

Efter denne metode bliver minoritetsinteressernes andel af koncernens egenkapital fortsat præsenteret i koncernregnskabet, ligesom fordelingen af koncernens resultat og udbytte på majoritetens og minoritetens andel foretages med udgangspunkt i den juridiske ejerfordeling. Majoritetsaktionærens andel af koncernegenkapitalen vil blive reduceret med putoptionens forventede udnyttelsespris.

2. Anticipated acquisition method

Anvendelse af denne fremgangsmåde forudsætter, at minoritetsinteressen ikke længere har de økonomiske fordele, der er relateret til kapitalandelene.

Nutidsværdien af put-optionens forventede udnyttelsespris indregnes som en finansiel gældsforpligtelse med modpost på minoritetsinteressernes andel af koncernens egenkapital. Efter denne metode vil minoritetsinteressen dermed blive udlignet ved indregning af put-optionen som en finansiel gældsforpligtelse. En eventuel forskel mellem den regnskabsmæssige værdi af den udlignede minoritetsinteresse og den aftalte udligningspris indregnes på majoritetens andel af egenkapitalen. Minoritetsinteressernes andel anses derved regnskabsmæssigt som allerede erhvervet af majoriteten, og derfor modtager minoritetsinteresserne ikke efterfølgende en andel af årets resultat. Et eventuelt udbytte til minoriteten, som udloddes, skal derfor regnskabsmæssigt behandles som en finansiel omkostning, der relaterer sig til den indregnede gældsforpligtelse.

Som vi ser det

Efter EY's opfattelse skal anticipated acquisition-metoden anvendes, når minoritetsinteresserne ikke længere har de økonomiske fordele relateret til kapitalandelene.

Ændres gældsforpligtelsen efterfølgende, fx på grund af betingede krav til gældsforpligtelsens størrelse, skal ændringen indregnes i resultatopgørelsen, svarende til ændringer i størrelsen af et forventet fremtidigt cash-flow i overensstemmelse med principperne for amortiseret kostpris.

Præferenceaktier

Præferenceaktier kan ligeledes medføre en række udfordringer i forhold til klassifikationsspørgsmålet som gæld eller egenkapital.

At instrumentet er benævnt aktier har i en række tilfælde medført fejlagtig klassifikation som egenkapital, uanset at realia i instrumentets vilkår trækker i retning af et gældsinstrument. I praksis anvendes præferenceaktier ofte ved finansiering via industriudviklingsfonde m.fl. I koncernregnskaber vil klassifikationen få mere fokus nu, hvor minoritetsinteresser bliver en del af koncernens egenkapital. Forkert indregning som egenkapitalinstrument vil derfor medføre en fejlagtig større soliditet.

Præferenceaktier indeholder ofte vilkår, der muliggør, at kapitalejeren kan få tilbagebetalt sin oprindelige investering typisk med tillæg af en minimumsforrentning, og dermed opfyldes definitionen på en finansiel gældsforpligtelse.

Præferenceaktier kan dog indeholde forskellige yderligere rettigheder og forpligtelser. Ved vurderingen af hvorvidt der er tale om gælds- eller egenkapitalinstrumenter, kræver IAS 32, at udstederen vurderer de specifikke rettigheder og forpligtelser tilknyttet præferenceaktien for at afklare klassifikationen som gælds- eller egenkapitalinstrument.

Gælds- eller egenkapitalinstrumenter?

IAS 32 skelner mellem instrumenter, som er obligatorisk indløselige, og andre instrumenter, hvor indløsning kan ske efter kapitalejerens valg.

En præferenceaktie, som stiller krav om obligatorisk indløsning af udstederen for et fast eller bestemt beløb til en fast eller bestemt dato udgør et gældsinstrument.

En præferenceaktie, som giver kapitalejeren ret til at kræve, at udstederen indløser instrumentet til eller efter en bestemt dato for et fast eller bestemt beløb udgør også et gældsinstrument, da udstederen har en kontraktlig forpligtelse eller potentiel forpligtelse til at afregne i kontanter eller andre finansielle aktiver til ejeren af præferenceaktierne.

Denne forpligtelse elimineres ikke af udstederens manglende evne til at indløse præferenceaktien, når udsteder er kontraktligt forpligtet til at gøre det, uanset om det skyldes manglende midler, lovbestemte begrænsninger eller utilstrækkelige resultater eller reserver.

Hvis en præferenceaktie er udstedt på betingelser, som gør den obligatorisk indløselig efter kapitalejerens valg, men udbytte kun udbetales på udstederens skøn, er det kun det beløb, der kan kræves indløst, der udgør et gældsinstrument. Dette medfører krav om opdeling af instrumentet, hvorefter det indløselige beløb anses for at være et gældsinstrument, mens restbeløbet klassificeres som et egenkapitalinstrument. Et eventuelt obligatorisk udbytte vil også udgøre et gældsinstrument.

Udstederen har option til at indløse præferenceaktier eller uindløselige aktier

En præferenceaktie, som alene kan indløses til kontanter på foranledning af udstederen, opfylder ikke kriterierne for at være en finansiell forpligtelse, jf. ovenstående definition, fordi udstederen ikke har en nuværende eller fremtidig kontraktlig forpligtelse til at overføre kontanter eller andre finansielle aktiver til ejeren af præferenceaktierne.

En finansiell forpligtelse kan imidlertid opstå på tidspunktet, når udstederen udnytter sin option, som regel ved formelt at informere ejerne om sin intention om at indløse præferenceaktierne.

Af samme årsag foreligger der ikke en finansiell forpligtelse, hvis præferenceaktier er uindløselige.

IAS 32 indeholder ingen specifik vejledning til, hvordan en forpligtelse i givet fald skal indregnes i balancen. Det antages i praksis, at der vil være tale om en reklassifikation af instrumentet fra egenkapital til gæld, svarende til den regnskabspraksis, der gælder for køb og salg af egne kapitalandele.

Gældsforpligtelsen skal indregnes til dagsværdi med fradrag af eventuelle transaktionsomkostninger, mens det hidtidige egenkapitalinstrument skal ophøre med at være indregnet i egenkapitalen. Der indregnes ingen gevinst eller tab i resultatopgørelsen.

Konvertering af gæld til egenkapital

Den regnskabsmæssige behandling af gældskonverteringer kan også blive påvirket af ovenstående ændringer. Historisk har gældskonverteringer i Danmark været gennemført ved blot at overføre den regnskabsmæssige værdi (amortiseret kostpris) af gæld til egenkapital.

Efter IFRS skal alene dagsværdien af det modtagne indregnes direkte i egenkapitalen, mens forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af forpligtelsen og dagsværdien af det modtagne skal indregnes i resultatopgørelsen. Der henvises til IFRIC 19 for yderligere beskrivelse af den regnskabsmæssige behandling.

Hvis der efter en sådan tilgang foretages en gældskonvertering af en nødlidende forpligtelse, skal således en mindre del end hidtil indregnes direkte på egenkapitalen, mens den øvrige del vil blive indregnet gennem resultatopgørelsen.

Der antages ikke at være specifikke bestemmelser i loven, der forhindrer anvendelse af IFRS-fremgangsmåden for regnskabsmæssig behandling af gældskonverteringer.

Om EY er en af verdens førende organisationer inden for revision, skat, transaktioner og rådgivning. Den indsigt og de ydelser, vi leverer, hjælper med at opbygge tillid til kapitalmarkederne og den globale økonomi. Vi udvikler dygtige ledere og medarbejdere, som sammen leverer det, vi lover vores interessenter og bidrager til, at arbejdsverdenen og arbejdslivet fungerer bedre - for vores medarbejdere, vores kunder og det omgivende samfund.

EY henviser til den globale organisation og kan referere til et eller flere medlemsfirmaer inden for Ernst & Young Global Limited, som hver især udgør en selvstændig juridisk enhed. Ernst & Young Global Limited, som er et engelsk 'company limited by guarantee', yder ikke kunderådgivning. Flere oplysninger om vores organisation kan findes på ey.com.

© 2016 Ernst & Young P/S,
CVR-nr. 30700228 All Rights Reserved.

ED None

Dette materiale er udarbejdet alene til orientering, og oplysningerne i det tilsigter ikke at være fyldestgørende, og de træder ikke i stedet for udførlige analyser eller udøvelsen af professionelle skøn. I konkrete sager opfordres brugere til at henvende sig til EY's rådgivere.

ey.com/dk